

**Конвенція
про заборону та негайні заходи
щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці
N 182**

Статус Конвенції див. (993_453)

(Рекомендацію до Конвенції додатково див. в документі

([993 119](#)) від 17.06.1999)

(Конвенцію ратифіковано Законом
N 2022-III ([2022-14](#)) від 05.10.2000)

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, яка скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці і зібралася 1 червня 1999 року на свою 87-у сесію,

вважаючи за необхідне прийняти нові акти для заборони та ліквідації найгірших форм дитячої праці як головний пріоритет для національних та міжнародних дій, включаючи міжнародне співробітництво та міжнародну допомогу, які доповнювали б Конвенцію ([993 054](#)) та Рекомендацію 1973 року про мінімальний вік ([993 077](#)) доступу до зайнятості, які залишаються основоположними актами з дитячої праці,

вважаючи, що ефективна ліквідація найгірших форм дитячої праці вимагає негайних та всебічних дій, під час яких беруться до уваги важливість безплатної базової освіти та необхідність звільнення дітей від будь-якої такої роботи, а також їхня реабілітація та соціальна інтеграція, враховуючи при цьому потреби їхніх сімей,

нагадуючи про резолюцію стосовно ліквідації дитячої праці, ухвалену Міжнародною конференцією праці на її 83-ій сесії в 1996 році,

визнаючи, що дитяча праця великою мірою спричинена бідністю та що довгострокове вирішення цього питання залежить від усталеного економічного зростання, яке веде до соціального прогресу, зокрема до ліквідації бідності та до загальної освіти,

нагадуючи про Конвенцію про права дитини ([995 021](#)), прийнятую Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 20 листопада 1989 року,

нагадуючи про Декларацію МОП про основоположні принципи та права у сфері праці та механізм її реалізації, ухвалену Міжнародною конференцією праці на її 86-ій сесії у 1998 році,

нагадуючи, що деякі з найгірших форм дитячої праці охоплені іншими міжнародними актами, зокрема Конвенцією про примусову працю, 1930 року ([993 136](#)), та Додатковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства, 1956 року ([995_160](#)),

постановивши ухвалити низку пропозицій стосовно дитячої праці, що є четвертим пунктом порядку денного сесії,

вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції,

ухвалює цього сімнадцятого дня червня місяця тисяча дев'ятсот дев'яносто дев'ятого року наступну конвенцію, яка може називатися Конвенцією про найгірші форми дитячої праці, 1999 року.

Стаття 1

Кожна держава-член, яка ратифікує цю Конвенцію, негайно вживає ефективних заходів щодо забезпечення в терміновому порядку заборони та ліквідації найгірших форм дитячої праці.

Стаття 2

В цілях цієї Конвенції термін "дитина" застосовується до всіх осіб віком до 18 років.

Стаття 3

В цілях цієї Конвенції термін "найгірші форми дитячої праці" включає:

a) усі форми рабства або практику, подібну до рабства, як наприклад, продаж дітей та торгівля ними, боргова кабала та кріпосна залежність, а також примусова чи обов'язкова праця, включаючи примусове чи обов'язкове вербування дітей для використання їх у збройних конфліктах;

b) використання, вербування або пропонування дитини для заняття проституцією, виробництва порнографічної продукції чи для порнографічних вистав;

c) використання, вербування або пропонування дитини для незаконної діяльності, зокрема, для виробництва та продажу наркотиків, як це визначено у відповідних міжнародних договорах;

d) роботу, яка за своїм характером чи умовами, в яких вона виконується, може завдати шкоди здоров'ю, безпеці чи моральності дітей.

Стаття 4

1. Національне законодавство або компетентний орган визначають після консультацій із заінтересованими організаціями роботодавців і трудящих, види робіт, зазначені в пункті d) статті 3, беручи до уваги відповідні міжнародні норми, зокрема положення пунктів 3 та 4 Рекомендацій про найгірші форми дитячої праці, 1999 року ([993 119](#)).

2. Компетентний орган після консультації із заінтересованими організаціями роботодавців і трудящих виявляють місця здійснення визначених таким чином видів робіт.

3. Перелік видів робіт, визначених згідно з пунктом 1 цієї статті, повинен періодично перевірятися та, якщо необхідно,

переглядатися після консультацій із заінтересованими організаціями роботодавців і трудящих.

Стаття 5

Кожна держава-член після консультацій з організаціями роботодавців і трудящих створює чи визначає відповідні механізми контролю за впровадженням положень, які втілюють у життя цю Конвенцію.

Стаття 6

1. Кожна держава-член розробляє та здійснює програми дій по ліквідації, у пріоритетному порядку, найгірших форм дитячої праці.

2. Такі програми дій розробляються та здійснюються після консультацій з відповідними урядовими відомствами та організаціями роботодавців і трудящих, беручи до уваги, в разі необхідності, думки інших заінтересованих груп.

Стаття 7

1. Кожна держава-член вживає всіх необхідних заходів для забезпечення ефективного застосування та дотримання положень, які втілюють в життя цю Конвенцію, в тому числі шляхом введення та застосування кримінальних або, залежно від обставин, інших санкцій.

2. Кожна держава-член, враховуючи важливість освіти у справі ліквідації дитячої праці, вживає в установлені строки заходи, спрямовані на:

a) недопущення залучення дітей до найгірших форм дитячої праці;

b) надання необхідної та належної прямої допомоги для припинення заняття дітей найгіршими формами дитячої праці та для їхньої реабілітації і соціальної інтеграції;

c) надання всім дітям звільненим від найгірших форм дитячої праці доступу до безплатної початкової освіти, та, в разі можливості та необхідності до професійно-технічної підготовки;

d) виявлення дітей, які знаходяться в особливо важкому стані, та допомога таким дітям;

e) врахування особливостей становища дівчат.

3. Кожна держава-член призначає компетентний орган, відповідальний за застосування положень, які втілюють у життя цю Конвенцію.

Стаття 8

Держави-члени вживають необхідних заходів з метою надання допомоги одна одній у втіленні в життя положень цієї Конвенції шляхом більш широкої міжнародної співпраці та/або допомоги, включаючи підтримку соціально-економічного розвитку, програм боротьби з бідністю та загальної освіти.

Стаття 9

Офіційні грамоти про ратифікацію цієї Конвенції направляються Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 10

1. Ця Конвенція є чинною тільки для тих держав-членів Міжнародної організації праці, чії ратифікаційні грамоти зареєстровані Генеральним директором Міжнародного бюро праці.

2. Вона набуває чинності через 12 місяців після дати реєстрації Генеральним директором ратифікаційних грамот двох держав-членів.

3. Згодом ця Конвенція набуває чинності для кожної держави-члена через 12 місяців після дати реєстрації її ратифікаційної грамоти.

Стаття 11

1. Будь-яка держава-член, яка ратифікувала цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду від дати, коли вона початково набула чинності, денонсувати її, направивши документ про денонсацію Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації. Така денонсація набуває чинності через рік після дати її реєстрації.

2. Для кожної держави-члена, яка ратифікувала цю Конвенцію та в річний термін після закінчення згаданого у попередньому пункті десятирічного періоду не скористувалась правом на денонсацію, передбаченим у цій статті, Конвенція залишатиметься чинною на наступні десять років і згодом вона зможе денонсувати цю конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, передбаченому в цій статті.

Стаття 12

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх ратифікаційних грамот та документів про денонсацію, направлених йому членами Організації.

2. Сповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманої ним другої ратифікаційної грамоти, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набуття чинності цієї Конвенцією.

Стаття 13

Генеральний директор Міжнародного бюро праці направляє Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй ([995 010](#)) повні відомості про всі ратифікаційні грамоти та документи про денонсацію, зареєстровані Генеральним директором відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 14

У тих випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за необхідне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції та розглядає доцільність внесення до порядку денного конференції питання про її цілковитий чи частковий перегляд.

Стаття 15

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю чи частково переглядає цю Конвенцію, та якщо у новій конвенції не буде передбачено іншого, то:

а) ратифікація будь-якою державою-членом нової переглянутої конвенції спричиняє автоматичну негайну денонсацію цієї конвенції, незалежно від положень вищенаведеної статті 11, за умови, що нова переглянута конвенція набула чинності;

б) від дня набуття чинності новою переглянутою конвенцією цю Конвенцію закрито для ратифікації державами-членами.

2. Ця Конвенція залишається у всякому разі чинною за формою та змістом для тих держав-членів, які її ратифікували, але не ратифікували нову переглянуту конвенцію.

Стаття 16

Англійський та французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці N 182 Конвенція; Міжнародна організація праці від 17.06.1999 № N 182

Ратифікація від **05.10.2000**, підстава — [2022-III](#)

Постійна адреса:

https://zakon.rada.gov.ua/go/993_166

Законодавство України
станом на 27.01.2026

чинний

993_166